

PRAVICA

Glasiło krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek popoldne; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/1 — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 150 — Cena: za 1 mesec Din 5,-, za četrta leta Din 15,-, za pol leta Din 30,-; za inozemstvo Din 7,- (mesečno) — Oglasi po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročila na upravo jugoslovanske tiskarne, Kolportažni oddelak, Poljanski nasip št. 2 — Rokopisi se ne vračajo

Občni zbor Jugoslovanske strokovne zveze.

Pota in cilji.

(Iz govora tov. Srečka Žumra na obnem zboru Jugoslovanske strokovne zveze v Ljubljani dne 20. maja.)

Režimi v celi Evropi so od dne do dne bolj reakcionarni. To ne velja samo za izrecno konservativne režime kakor so v Angliji ali samo za fašistične, kakor v Italiji, nego tudi za levičarske, kakor n. pr. v Franciji. Delavstvo tudi od levičarskih vlad nima ničesar pričakovati. Dokler bo v Evropi na vladi meščanstvo, pa naj pripada bolj konservativnim ali bolj liberalnim strujam, se položaj delavstva bistveno ne bo nič izpremenil. Naj si bo meščanstvo tudi orientirano bolj demokratično, naj izpoveduje demokratična načela in načela naravne morale v zmislu čimvečje svobode, enakosti in bratstva — dokler bo stalo na stališču, da se deli družba po kapitalističnem načinu produkcije v dva razreda, od katerih prvi izkorišča delo drugega, prikrajšuje njegov zaslužek in ga drži v popolni gnetni in duševni odvisnosti zato, da se množi zasebni kapital v rokah nekaterih, tako dolgo je taka družba suženjska, nekrščanska in nemoralna in zato mora delavstvo zavzeti napram njej in njenemu vodilnemu razredu načeloma odklonilno stališče, pa naj se ta razred skriva za katerokoli moralno, politično in gospodarsko parolo. Krščansko socialistično delavstvo je k takemu principielno odklonilnemu antikapitalističnemu stališču tem bolj poklicano, ker je krščansko, in poklicano bolj nego marksistično, ker le-to stoji v kulturnem oziru na brezverskem temelju buržuazije, dočim mi izpovedujemo vero Jezusa Kristusa, ki je po svojem človeškem izvoru bil sin onega judovskega naroda, kateremu je bil Mojzes dal najbolj socialistično in najbolj antikapitalistično postavodajo in družabno uredbo na svetu. Najvažnejša naloga delavstva, da ne bo po svoji lastni notranji slabosti tepeno, je v sedanjem trenutku ta, da se ne da premotiti po svobodnemiselnih, demokratičnih in levičarskih krinkah kapitalističnega meščanstva! Trdno se delavstvo zavedaj, da med krščanskim socializmom in nekrščanskim kapitalizmom načeloma ni mostu, ni kompromisa, ni pogodbe, ampak le borba, kakor med kraljestvom božjim in kraljestvom Beliala.

To naše v svojem jedru antikapitalistično stališče ne pomeni, kakor se nam večkrat zlobno podtika, da tudi mi odobravamo revolucijo, ko si vendar meščanstvo ne bo dalo vzeti vlade mirno iz rok. Saj vidimo, da je meščanstvo poseglo raje po fašistični diktaturi, nego da bi dopustilo, da bi delavstvo vzelo v svoje roke vladno državo. To je vse res. Kljub temu pa ta zaslepljenost, oblastiželjnost in neozdravljivost kapitalistične buržuazije ne sme biti vzrok, da bi mi zatajili svoje načelno stališče, ki zahteva, da se mora krščanska družba zgraditi po odločnem, a mirnem delu, brez nasilja, da mora biti vodeno od krščanske ljubezni do vseh, in da morajo delavski sloji priti do oblasti v družbi samo po politični demokraciji, to je, delavsko ljudstvo se mora tako globoko osvestiti, izobraziti in organizirati, da mu ne bo težko, dobiti v vseh političnih zastopih večino; oziroma: delavstvo mora pokazati, da je moč duha, moč organizacije in krščanske kulture večja od moči denarja in nasilja ter diktatorstva, naj bo evropsko-fašistično ali azijsko-boljševiško. To naše stališče je bilo odnekad jasno, in zato je brezmejna nevednost ali zloba in pokvarjenost, ako se nam je od katerekoli strani kdaj kaj drugega

podtikalo! Če pa je brezverska buržuazija tako od mamonizma prekrvašena, da sama izziva revolucijo, potem nam bo mogel le največji bedak očitati, da smo mi zakrivali revolucijo. Že blagopokojni Mahnič je v »Rimskem Obzorniku« svaril kapitalizem, naj ne tira delavstvo v obup s svojimi brezkrščanskimi metodami in Coudenhove-Kalergi, ki je največji nasprotnik boljše vize, pravi v svoji najnovejši knjigi, da, ako ne bo kapitalistično meščanstvo zamenjalo svoje poganske morale z viteško, krščansko in socialistično, je revolucija neizogibna. Pri nas pa najnedolžnejše in najpoštenejše besede in mnenja ne smeš izreči, da ne bi te denuncirali za boljše vika in heretika!

Naše stališče je torej popolnoma jasno. V tem zmislu je tudi naša Jugoslovanska strokovna zveza v preteklem letu delala na organizaciji delavstva. Načela, po katerih smo uravnavali svoje delo in po katerih ga mislimo uravnavati tudi v bodoče, so sledeča:

Prva in prav za prav tudi edina naloga naše strokovne zveze je in mora ostati organiziranje delavstva na strogo strokovni podlagi. Zato je treba našo Zvezo skrbno čuvati, da ne bi se vanjo zanesla kakšna, pa bodisi katerakoli politika. Naša politika je samo ena: namreč delavska. Mi imamo nalogo vsakega delavca izobraziti in organizirati v zavednega člana delavskega razreda, ako naj rajimo to že udomačeno besedo. Mi ga moramo popolnoma očistiti vsake kapitalistične meščanske mentalitete, to se pravi, mi moramo iz njega napraviti popolnoma novega človeka. Mi nismo samo organizacija za izvojevanje boljših delovnih pogojev v sedanjih kapitalističnih družbi, nego smo in moramo v še večji meri biti vzgojna organizacija, da delavstvo usposobimo za vodstvo nove krščanske socialistične družbe. To je naš najodličnejši namen: iz našega po kapitalizmu izkvarjenega in demoraliziranega delavca napraviti resnično socialno, občestveno mislečega socialista, ki se ne bo kapitalistom prodajal in svojih tovarišev za kakšno boljše skorjo kruha izdajal.

Zato ne sme v naši strokovni organizaciji biti nobenega, ki ne misli služiti zgolj le delavstvu, delavskemu razredu! Strokovna organizacija mora biti prosta vsake politike razen politike osvobođenja delavskega razreda! Ona mora biti in ostati neodvisna in mora odklanjati vsako kuratelo. Ona je pa dopustna za vsako prijateljsko besedo, nasvet in vzpodbudo, mora pa odklanjati vse, kar bi kakorkoli utesnjevalo njeno svobodo in svobodno odločitev. Ona mora poznati le eno komando: iz volje, potrebe in stremljenja delavske množice porojeno besedo in dejanje inteligentnega človeka, ki sebe postavi vsega v službo ideje, bližnjega in njegove osvoboditve iz suženjstva kapitalizma, sodobne poganske morale in gnjilobe sodobne hinavske lažikulture brezverskega in mamonističnega meščanstva. Avtoriteta vsakega izmed nas, ki vemo kaj več ko drugi, se meri samo po ljubezni, ki jo ima vsak izmed nas za bednega človeka in za zasluženo večino človeštva. In strokovna organizacija mora biti vedno sama sebi namen, ter ne sme nikoli služiti kot sredstvo čemu drugemu ali komu drugemu! Mi moramo združiti najprej ono delavstvo, ki je po tem, da je ohranilo krščansko vero, nam najbližje, potem pa delati na združenju vsega delavstva sploh. Kajti to je naš vrhovni cilj! Vsi zapostavljeni, zatirani, izkoriščani pod eno zastavo, to je in ostane geslo vsake in tudi naše delav-

ske organizacije! Pa ne zaradi maščevanja in novega zatiranja, ampak zaradi vzpostavitve pravične družbe, večnega miru in krščanskega bratstva. Kdor se nam v tem imenu pridruži, kdor hoče

Potek občnega zbora

V nedeljo 20. maja se je vršil v Ljubljani v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev veličasten redni letni občni zbor »Jugoslovanske strokovne zveze«, ki ga je tvorilo nad sto zastopnikov in zastopnic strokovnih skupin in društev, združenih v »Jugoslov. strokovni zvezi«.

Poročilo načelnika.

Občni zbor je otvoril in vodil načelnik JSZ tov. Srečko Žumer. Uvodoma je pozdravil zastopnike, ugotovil sklepčnost, ker je od 50 skupin in zvez zastopanih 38 ter poročal:

Ko smo lansko leto zaključevali naš občni zbor, smo vsi tako rekoč z velikim strahom in bojznijo gledali v bodočnost in na ogromne naloge in delo, ki nas je čakalo. Svesti smo si bili, da bomo morali vreči vse svoje moči in postaviti vse svoje sile v službo naše krščansko socialistične ideje. Poudarjam, zavedali smo se tega, obenem pa smo bili tudi v dvomu, ali bomo kos nalogam in delu, ki je bilo pred nami.

Reorganizacija.

V prvi vrsti ste nam na lanskoletnem obnem zboru poverili nalogo, da izvedemo preureditev organizacije. Vsi smo videli in čutili, da na dotedanji način organizacija ne more prospevati in služiti interesom proletarijata v toliki meri, kot to zahteva čas. Lotili smo se dela vsi z vso energijo, ne hoteč kar naenkrat prelomiti s preteklostjo, ampak stopnjema pripeljati organizacijo tudi v organizatoričnem oziru v pravi tir. Danes, ko imamo vse to delo za seboj in je reorganizacija že dejansko v celoti izvedena, moramo reči, da so bile naše zamisli prave. Sicer smo žal na premmogih krajih naleteli na nerazumevanje, kar nam pa vendar ni vzelo poguma. Upam, da so lahko vsi uvideli, da je imelo načelstvo JSZ pri vsakem koraku, ki ga je podvzelo v tej smeri, pred očmi le interese organizacije same, kakor tudi interese vsega našega delavstva.

Efekt tega je brezdvoma že danes viden. To nam izpričuje dejstvo, da se je »Jugoslovanska strokovna zveza« od zadnjega občnega zbora, ki se je vršil komaj pred devetimi meseci, okrepila tako v številu članstva kakor tudi gospodarsko. Podrobneje bo to razvidno iz poročil tajnika in blagajnika.

Kakor nas je delo na okrepitvi organizacije okupiralo, smo se vendar zavedali, da isto ni samemu namenu.

Počasi sicer, pa vendar z veliko gotovostjo prihaja proletarijat do spoznanja, kje je njegova rešitev. Uvideva, da se mora v boju s kapitalističnim sistemom zanesti in opirati edino le na svojo organizirano silo. Spoznava pa tudi, da mu njegovega gospodarskega in kulturnega položaja ne bodo spremenila demagoška gesla in fraze, ampak le stvarno delo. Zato smo vedno in povsod poudarjali le to, da bomo mogli storiti le toliko, kolikor bomo mogli doseči s svojo organizirano silo.

Kakih večjih stvarnih uspehov organizacija ne more pokazati. Za dosego teh je še danes mnogo prešibka. Z obratnimi zaupniki se bo gotovo dalo v posameznih obratih s pametnim in treznim postopanjem vsaj nekaj doseči. Rešitev vprašanja brezposelnosti v sicer še

temu cilju služiti — služiti pravim — pozdravljen, naj bo kdorkoli in naj pripada kateremukoli razredu: da le hoče, z vso dušo hoče, res in odkrito hoče združitev in zmago vseh tlačenih!

vedno nezadostni meri predstavlja organizacija borz dela. Vendar prvi korak v obeh pogledih je storjen.

Vsa gibanja v posameznih obratih smo vedno pozorno zasledovali in tudi tu storili, kar je bilo mogoče.

Mi v Delavski zbornici.

Tudi v Delavski zbornici je zastopala naša delegacija smer pozitivnega in stvarnega dela za interese proletarijata. Gotovo bi bilo mnogo lažje, ko smo vendar manjšina, izvajati strogo opozicijo. Vendar se vsi zavedamo, da je Delavska zbornica last vsega delavstva in samo delavstva, in da gre tu za interese vsega proletarijata. Radi tega svojega doslednega postopanja smo vedno in še pričakujemo tudi od drugih skupin v Delavski zbornici lojalnega zadržanja napram nam. Brez dvoma mora naše delo v Delavski zbornici odobravati proletarijat cele Slovenije in bo moral vse tiste, ki takemu stvarnemu delu nasprotujejo in ga otežkujejo, ob primernem času odločno obsoditi kot njega nevredne zastopnike.

OUZD.

Pri imenovanju novega ravnateljstva na Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani je prišla tudi Jugoslovanska strokovna zveza po svojih zastopnikih v skupino delojemalcev. Po našem mišljenju je sestav ravnateljstva samega, v katerem imajo delojemalci le polovico članov, popolnoma napačen. V drugih državah, predvsem v Avstriji, imajo delojemalci večino. Že iz tega dejstva samega sledi, da se delavstvo pri upravljanju te institucije, ki je vendar po svojem smotru namenjena edinole njemu, ne more uveljaviti tako, kakor to zahtevajo njegovi interesi. Izvedbo vsake večje stvari v korist delavstva za to delodajalci že v kali. Zato se bistveno ne da tu doseči ničesar. Vedno je treba iskati kompromisa s tistimi, ki delavskih potreb ne uvidevajo in ne čutijo. To je pa gotovo nezdravo in mora iti vse naše delo za tem, da se vprašanje ozdravi pri korenini. To pa bo mogoče doseči le organiziranemu delavstvu. Nameravana reorganizacija zavarovanja se je dotikala le gospodarske in upravne strani zavarovanja, ki je gotovo tudi nujno potrebna in pri kateri je organizacija po svojih zastopnikih tudi sodelovala. V danih razmerah se moramo uspešno boriti le za to drugo vprašanje, ozdravljenja zavarovanja. Pa tudi pri tem so naši zastopniki naleteli na trda nasprotstva in je še vprašanje bodočnosti, ali se bo vsaj v doglednem času reorganizacija izvedla.

Naše gibanje v Dalmaciji in na Hrvaškem.

Kakor zavzema naša organizacija v Sloveniji vedno večji razmah, tako v Dalmaciji in na Hrvaškem ni dosedaj pravega gibanja. V preteklem letu so začeli izdajati »Radniško pravo«, glasilo Strukovnega Saveza in organizacija je začela prodirati v posamezna podjetja. Vendar sedaj zopet ni pravega dela. »Radniško pravo« je zaenkrat prenehalo izhajati. V posameznih podjetjih, posebno v solarnah, pa je organizacija še dosti dobra in je upati, da se bo s sistematičnim strokovnim delom dvignila. Iz Zagreba se je oglasil bivši tajnik Ju-

goslavenskega strokovnega saveza in smo že navezali medsebojne stike. Vendar na vse to ne stavimo prevelikih nad.

Na delo!

To naj bi bile v glavnem smernice, ki smo se jih držali pri vsem našem delu v pretekli dobi. Zagotavljam vas, da smo imeli pri vsakem našem koraku pred očmi edino le dobrobit organizacije in koristi delavstva. Njega ne bje kapitalizem le kot gospodarsko zlo, ampak ga tudi duševno uničuje. Zato se je naše delo gibalo v obeh smereh. Vendar, kakor že lansko leto, moram tudi letos s tega mesta ponovno ugotoviti, da nam naše krajevne organizacije in posamezniki niso dali toliko opore kot jo rabimo. Saj Jugoslavna strokovna zveza ali celo nje načelstvo ni nekaj, kar naj obstoja in živi samo zase, ampak je le organsko zrasli vrh in odraz cele organizacije. Saj moramo vedeti, da smo vsi eno, vsi med seboj enaki, vsi vojaki proletarske armade, ki je odločena biti boj za izpremembo gospodarskega in kulturnega položaja proletarijata za zmago krščanskega socializma. **Vsi moramo biti pokretaši!** Krščanskega socialista po imenu ni, in ga ne sme biti med nami!

Strokovno delo.

Strokovno poročilo o vseh strokah, ki so organizirane v Jugoslavnski strokovni zvezi, o strokovnem delu in gibanju teh strok in položaju posameznih panog industrije v Sloveniji v zadnjem letu, je podal strokovni tajnik tov. **Ivan Gajšek**. Poročilo je zbudilo med delegati veliko pozornost in ga je občni zbor burno odobral.

Tajniško poročilo.

Tajniško poročilo je podal glavni tajnik tov. **Vilko Pitako**. Iz njegovega poročila posnemamo nekatere važne točke:

Notranje delo.

Načelstvo je imelo od zadnjega občnega zbora, ki je bil 16. oktobra 1927 (od tega dne pa do 15. maja 1928 se nanašajo vsa poročila) 28 rednih in 3 izredne seje. Gospodarski odsek je imel 4, izseljeniški pa 3 seje. Več sej so imele tudi komisije za proučevanje uredb, ki nam jih je poslal minister za socialno politiko v izjavo.

Došlih dopisov je bilo 1025, odpisalo pa se jih je 1222. Važnih vlog na ministrstvo za socialno politiko je 85, na ostala ministrstva 21, na Jugoslavnski klub 11, na narodne poslance 24, na upravo monopolov 4, na velike župane 18, na oblastne odbore 13, na Delavsko zbornico 17, na Inspekcijo dela 9, na mestni magistrat v Ljubljani in Mariboru pa 4. Izdalo se je 14 okrožnic v 532 izvodih. Mnogo vlog je bilo napravljenih za posamezne člane, ki niso registrirane.

Propaganda.

Jugoslavnska strokovna zveza je priredila nad 60 shodov in sestankov poleg velikega tabora na Homcu. Teh prireditev se je udeležilo nad 10.000 oseb.

Delo v tajništvih.

Tajniki so izvršili nešteto intervencij in posredovanj, saj se je zglasilo samo v centralni pisarni nad 3000 oseb, ki so iskale pomoči, pravnih in drugih nasvetov in zaščite.

Izvedba reorganizacije.

Silno veliko dela nam je dala izvedba reorganizacije v zmislu sklepa zadnjega občnega zbora in novega poslovnika. Vsi člani so izpolnili nove pristopnice, s čemer se je organizacija izčistila nerednih članov. — Izvedli in organizirali smo novo praktično poslovanje v vseh instancah organizacije, zakar smo nabavili za vse organizacije nove poslovne knjige, tiskovine, enotne štampiljke in izpremenili pravila vseh organizacij po enotnem principu, kar nam je dalo v pisarni in pri oblasteh mnogo posla. — Da smo vpeljali vse odbornike naših organizacij v novo poslovanje, se je vršilo v raznih krajih 10 organizatornih in strokovnih tečajev, katerih so se udeležile vse organizacije.

Uspehi v organizaciji.

Kljub tako ogromnemu delu na notranji preureditvi in spopolnitvi smo delali tudi na razširjanju organizacije. Ustanovili smo na novo 15 močnih kra-

jevskih skupin, 3 smo poživili in le ena se je razšla. Če upoštevamo potem še strokovno delo, posredovanja, intervencije in mezna gibanja, je jasno, da so bili strokovni tajniki JSZ (dva pri centrali, eden v Mariboru, dva honorirana, viničarski v Ljutomeru), dve tovarišici pri centrali ter člani načelstva nad svoje moči zaposleni.

To delo je rodilo pozitivne uspehe, kar dokazujejo številke, da smo vsak mesec napredovali pri novem članstvu tako, da je organizacija napredovala vsak mesec povprečno za preko sto novih članov. Število starih nerednih članov se je pa stalno manjšalo in je danes takih, ki ne plačujejo točno svoje članarine, le še 511, dočim jih je bilo še lansko leto kakih 1337, predlanskim celo 1841. To dokazuje, kako potrebna je bila reorganizacija — koncentracija, vsled česar posamezne stroke niso nič izgubile ali utpele, temveč le pridobile, čeprav so dokazovali še lansko leto nekateri tovariši, kako koristna in nujno potrebna je samouprava posameznih strokovnih zvez. Izkazalo se je pa ravno nasprotno. Delokrog strokovnih odborov posameznih strok bo pa še vedno toliko širok, kolikor bo v strokovnem oziru to za posamezne stroke potrebno.

Naprej po začrtani poti!

Treba bo le v celoti izpeljati smernice poslovnika. Centrala bo šla v tem pogledu neizprosno po začrtani poti in smo prepričani, da bo s pomočjo in sodelovanjem vseh mogoče iskati prihodnje leto še lepše in zadovoljivejše rezultate v vseh ozirih delovanja in napredka, posebno kar se tiče porasta organizacije, ker so predvidene nove organizacije v mnogih krajih, katere bomo izpeljali v najbližji bodočnosti. Zato na stvarno delo vsi, ki jim je uspeh dela za delavstvo in našo organizacijo pri sreč!

Občni zbor je poročilo glavnega tajnika vzel z največjim zadovoljstvom na znanje, ker iz njega se je brez olepšavanja zrcalil lep napredek naše močne strokovne organizacije, ki krepo in vedno silneje stopa v svet.

Blagajniško poročilo.

Blagajniško poročilo od zadnjega občnega zbora je podal tov. **Jože Slak**. Iz njegovega poročila je bilo posneti, da se JSZ finančno vedno bolj utrjuje, posebno zadnje mesece, ko se je izvedla reorganizacija, je dotok dohodkov vedno večji. Da zaključujemo z majhno poslovno izgubo, ni čudno, ker smo založili nove poslovne knjige, tiskovine, legitimacije, štampiljke za vse organizacije, knjigo »Žena z zaprtimi očmi«, nabavili smo prepotrben telefon, stala nas je mnogo propaganda, tečaji in potnine, potem vzdrževanje pisarn, tajnikov in drugih pisarniških moči. Vse to pa kaže, da bomo naš poslovni aparat ne samo vzdržali, ampak ga še spopolnili in razširili, ker v bodoče ne bomo dolgo imeli tako velikih izrednih izdatkov in je z vsakim mesecem dotok članarine večji, ki pa se bo z novimi organizacijami še vedno večal. Poslovanje blagajne je bilo živahno in izkazuje promet **Din 1.088.172 p 88**.

Blagajnikovo poročilo je zbudilo med delegati veliko pozornost in prepričanje, da je treba dati organizaciji, kar ji pripada, ker le potem se lahko od nje zahteva dela in uspehov.

Poročilo nadzorstva.

Za nadzorstvo je poročal predsednik nadzorstva tov. **Jože Langus**. Poročal je, da je imelo nadzorstvo 3 širše in 3 seje ožjega odbora. Izvršilo se je 15 revizij pri organizacijah in poročalo načelstvu. Poleg tega je nadzorstvo dvakrat pismeno sporočilo svoje nasvete načelstvu, ki so se nanašali na poslovanje centrale. Nadzorstvo se je stalno udeleževalo tudi sej načelstva ter pregledalo blagajniške knjige dvakrat med letom in pred občnim zborom ter primerjalo postavke s prilogami ter našlo vse v popolnem soglasju, vsled česar in z ozirom na delovanje načelstva predlaga, da izreče občni zbor načelstvu absolutorij s pohvalo.

Debata.

Po podanih poročilih je otvoril načelnik tov. **Srečko Žumer** debato, v katero so posegli tovariši: Šoberl, Gajšek, Žumer, Verstovšek, Lešnik, Žužek, Kores, Peternelj, Aljančič, Pitako, Slak, Kogoj, Semenič, Rutar, Langus, Burkelje,

Renko, Marinček, dr. Gosar, Dulibič in drugi.

V debati so se tovariši dotaknili delovanja načelstva, položaja rudarjev, kovinarjev in železničarjev, tobačnega delavstva, bolniških strežnikov, viničarjev in potreb živahnega dela organizacije med njimi, kakor tudi še drugih strok.

Dalje se je razpravljalo o delu Inspekcije dela, ki nikakor ni na svojem mestu, o obratnih zaupnikih, preganjanju teh in drugih delavcev od strani podjetij, o ekspozituri JSZ v Mariboru, strokovnem delu, položaju viničarjev, o grženju socialne zakonodaje in pravic delavstva od vseh strani. Na vsa vprašanja so funkcionarji JSZ dali točne in stvarne odgovore. Sklenilo se je več važnih sklepov.

Občni zbor odobrava delo.

Nato je prešel tov. načelnik k glasovanju o odobritvi računskega zaključka za minulo poslovno dobo in predlogu nadzorstva, da se da načelstvu absolutorij s pohvalo. Pri glasovanju je občni zbor soglasno odobril računski zaključek in sprejel predlog nadzorstva z aplavzom.

Novo načelstvo.

Sledile so volitve novega načelstva, namestnikov ter nadzorstva.

Izvoljeni so bili:

Načelstvo:

Burkelje Alojzij, dr. A. Gosar, Gostinčar Jože, Hočevar Metod, Pitako Vilko, Rutar Jože, Slak Jože in Žumer Srečko.

Namestniki:

Valand Milan, Kordin France, Petrovič Jože, Reje Zdravko, Godeša Ivana, Dulibič Božo, Silvester Ivan in Bezla Jože.

Nadzorstvo:

Langus Jože, dr. A. Stanovnik, Golmajer Metod, Kos Jože, Jemc France in Julij Černoga.

Jugoslavnska strokovna zveza.

Mariborsko okrožje

Cestarji. Sestanek okrajnih cestarjev se vrši kakor običajno vsak mesec v četrtek 31. maja ob 9 dopoldne v društveni sobi, Maribor, Koroška cesta 1.

Šoferji. Sestanek skupine šoferjev se vrši v petek 1. junija ob pol 9 zvečer v društveni sobi na Koroški cesti 1. Člane prosimo, da se sestanka sigurno udeležijo.

Občni zbor Podpornega društva JSZ v Mariboru V četrtek 17. maja se je vršil občni zbor Podpornega društva JSZ v Mariboru. Iz poročil je bilo razvidno, da se ta naša ustanova zelo dobro razvija. V tem poslovnem letu sta se izplačali dve posmrtnini in pet podpor v skupnem znesku 1500 Din. V novi odbor so se izvolili sledeči člani: J. Avguštnin, M. Ivančič, J. Gabrovec, M. Krajnc in J. Rozman. — Sprejel se je predlog, da se izdela nov poslovnik, ki bi obsegal dva razreda: 1. razred podporni in posmrtninski sklad; 2. razred pa samo posmrtninski sklad. Članarina bi se temu primerno nekaj zvišala, kar se bo pa določilo pozneje. — Iz poročil kakor debate je bilo razvidno, da so podporni skladi zelo potrebni. Novi odbor bo vse sile osredotočil v to, da bo pridobil čim več članstva. Kajti le tedaj, ako so skladi finančno dovolj močni, je mogoče v sili priskočiti na pomoč in nuditi potrebnim izdatkom podporo. Članstvo pa prosimo, da nas v tej akciji podpira in širi idejo samopomoči malega človeka. — Odbor.

Tobačni delavci

Resnici na ljubo. Z ozirom na to, da prinaša »Delavec« z dne 10. maja neresnično poročilo o shodu tobačnih delavcev, kar se tiče moje osebe, izjavljam, da sem prvemu dala besedo g. Makucu, ki jo je odklonil, nakar je govoril tov. Gajšek, ker sta bila na podlagi sporazuma med obema organizacijama določena samo ta dva govornik, česar se pa »Savez« ni držal. Kar se tiče očitka, da sem kot predsednica shoda ravnala netaktno, izjavljam, da sem imela dolžnost in pravico govornike »Saveza« opozarjati k redu in stvarnosti, ker se niso držali dogovora in stvari, ampak so svoj položaj in priliko hoteli izrabiti za umazano politično agitacijo v svoje strankarske na-

Novo načelstvo in nadzorstvo se bosta konstituirala na prvih svojih sejah.

Sledile so slučajnosti.

Tov. **Ivan Gajšek** je predlagal občnemu zboru resolucijo, v kateri izreka občni zbor JSZ solidarnost organiziranih tisočev krščanskih socialistov z viničarji v njihovem boju za gospodarske in socialne pravice. V drugem delu zahteva resolucija sklicanje odseka mariborske oblastne skupščine za proučitev viničarskega reda, v kateri odsek naj se povabi tudi dva zastopnika JSZ, da naj odsek svoje delo hitro konča in predloži predlog mariborski oblastni skupščini. **Resolucija je bila soglasno in z navdušenjem sprejeta.** S tem je občni zbor manifestiral za pravice najbednejšega dela našega slovenskega delavstva.

Prvi maj.

Tov. Šoberl je vprašal tov. načelnika, kaj je ukrenila letos JSZ vsled tega, ker so bile prepovedane prvomajske proslave. Tov. Žumer je pojasnil, da je poslala JSZ notranjemu ministru predlog, naj se prvomajske proslave letos ne prepovedo; če bi pa obstojala kje nevarnost kršitve javnega reda in miru, naj se dajo potrebna navodila velikim županom. Ko so bile kljub temu prvomajske proslave od strani ministrstva notranjih del v času, ko se je notranji minister nahajal v Južni Srbiji, prepovedane, smo protestirali pri notranjem ministru, nakar smo dobili odgovor, da se je naša vloga napačno razumela. Značilno za naše razmere!

*

Po daljši živahni debati in izmenjavanju misli med delegati, kako v bodoče delati za razširjenje naše organizacije, kako nastopati dosledno povsod za pravice delovnega ljudstva, tako kot mora nastopati vedno in povsod krščanski socialist, je predsednik ob navdušenju in bojnem razpoloženju delegatov zaključil skoro pet ur trajajoči mogočen občni zbor.

Železničarski vestnik

Službena obleka železničarjev. Železničarji, ki vrše eksekutivno službo, morajo nositi v službi službeno obleko. Službena obleka teh mora biti čista, po predpisih narejena, s predpisanimi navšivi itd. Torej, kratko rečeno, biti mora brez nedostatkov, tako da naš železničar dostojno reprezentira svoj službeni položaj. Tako vsaj bi moralo biti, kar pa faktično ni. Kar se tiče službene obleke železničarjev, so pač železničarji med vsemi uniformiranimi državnimi nastavljenici na zadnjem mestu, to ve že vsak in se tudi lahko vsakdo prepriča. Ako pogledamo orožnike, organe finančne kontrole, carinike, posebno pa državno policijo itd., vidimo, v kakih uniformah vršijo svojo službo, in železničar jih mora le od strani gledati, ker si med nje sploh ne upa. Uslužbenici iz teh navedenih strok dobe službeno obleko od svoje uprave, če že ne v naravi, pa v denarju, kateri znesek je za nabavo službene obleke mnogokrat večji od rečituma, ki so ga deležni naši železničarji. Za ta rečitum si lahko ostali državni uslužbenici omislijo kompletno službeno obleko, a železničar? Nekaj obleke se je še razdelilo, a ostala je romala — v Batajnico! Za koga bo tista službena obleka? Ali so menda belgrajski železničarji več vredni, kot naši slovenski, da bi se slednji morali oblačiti z obleko, ki je bila namenjena slovenskim uslužbenim, ki se pa tem ni razdelila, čeprav jo nam uprava dolguje. Dalje je potrebno ožigostati način dosedanjega razdeljevanja. Uradnik pripravljalne grupe je dobil obleko brezplačno, uradnik pomožne grupe za polovično ceno zato, ker težje izhaja, ker ima družino, uradniki glavnih grup si pa naj obleko plačajo v celoti, ker še mogoče težje izhajajo s svojo plačo; čudno je bilo to urejeno. In sedaj? Obleka se ne bo več

delila v naravi, ampak se bo dobil relutem, za katerega pa nismo sigurni. Kam bo ta praksa privedla železničarje, ne vemo. Strgani, na pol v civilu, na pol v uniformi bodo stali in vršili svojo službo ob progi in postajah in nas samih je že sram, da bi se kje pokazali med civilizirani svet. Ni pa to še dovolj; ako nisi po predpisih oblečen, ti sledi občutna kazen, kar moraš v največjih slučajih odtrgati od ust sebi, kakor tudi svoji družini. Opozarjamo naše organizacije na te razmere, da se zavzamejo za to in da bodo železničarji dobivali zopet v naravi. (Op. Prom. zveze: V zadevi službene obleke so se storili potrebni koraki na merodajnih mestih. Več vzajemnosti med železničarji bi bilo treba, potem bi take nerednosti gotovo odpadle, oziroma bi se lahko preprečile.)

Viničarski vestnik

Strigova. Kljub temu, da so na vse načine nasprotovali ustanovitvi skupine v Strigovi, vendar smo imeli na Vnebohod zelo lep ustanovni občni zbor skupine. Viničarjev je prišlo vse polno, tako, da je bil zborovalni prostor do zadnjega kotička napolnjen. Stvarnemu pojasnjevanju organizacije tov. Rozmana so vsi navzoči pozorno sledili. Izvolili so si svoj skupinski odbor in pristopili v organizacijo. Sila rodi odpor, to naj si naši vinogradniki dobro zapomnijo. S tem, da so nam pred časom onemogočili shod in dali aretirati naše tovariše z Rozmanom Petrom vred, jih gnali uklenjene na pristojno oblast, kjer so jih pa spoznali za nedolžne, so dali viničarjem novega pogona za delo v organizaciji in veliko pripomogli k nadaljnjemu razmahu organizacije. Viničarji, le korajžno in pametno naprej, čeprav nasprotnik stiska zobe in grize okrog sebe.

Krekova mladina.

TABOR

krščanskih socialistov bo v nedeljo, dne 10. junija pri Sv. Joštu nad Kranjem.

Po prihodu na goro sv. maša z govorom, po sv. maši tabor, na katerem bodo govorili tovariši France Terseglav, Edi Kocbek in Alojzij Pukšič.

Po taboru pod goro prosta zabava. — Sodeluje delavska godba z Jesenic.

Na tabor se vabijo krščanski socialisti in prijatelji delavstva.

Krekova mladina.

Iz centrale. Prihodnji teden razpošljemo družinam okrožnico z navodili za občni zbor centrale, ki se bo vršil dne 22. julija. Nadalje načrt za vse tabore, katere ima v zamisli letos centrala. — Skupna seja okoliških podružnic se vrši 28. maja ob 9 dopoldne v Ljubljani na Starem trgu 2.

Sneberje - Zadobrova. Dne 20. maja smo priredili skupni izlet s podružnico Zalog v Sotesko k Sv. Jakobu. Po prihodu na izletno točko smo se neprisiljeno zabavali. Sodelovali so naši pevci in tamburaši zaloške družine. Sklenili smo, da bomo imeli še več skupnih izletov v božjo naravo.

Moste. Naša družina je imela pretekli petek svoj redni letni občni zbor, katerega se je udeležilo lepo število zavednih tovarišev in tovarišic. Iz občnega zbora, ki je potekel v najlepšem redu, se je videlo navdušeno razpoloženje za Krekovo družino. Bivši predsednik je sam lepo v imenu vseh v svojem poročilu dejal: »Hočemo biti stebri bodočnosti našega naroda, žebliji, kovači novega, krščanskega človeka, novega časa!« V novi odbor so se izvolili naši agilni tovariši iz Most s predsednikom Iv. Križajem na čelu. Pa tudi tovarišice so sklenile, da čimprej ustanove svoj deklinski krožek, kjer se bodo mogle udejstvovati in delati. Pri tej priliki sta nas obiskala zastopnika centrale tov. Kordin in tov. Duh, ki sta nas navduševala za delo v Krekovi družini.

Ljutomer. Občni zbor naše družine se je vršil 13. maja ob lepi udeležbi članov, izletnikov in tamburašev od Sv. Miklavža. Centralo je zastopal tov. Jože Košnik. Za predsednika novega odbora je bil izvoljen tov. Franc Fekonja, za tajnika tov. Franc Husjak. Obnovil se je zopet tamburaški zbor, katerega bo vodil tov. Andrej Plohl. Prvi redni sestanek družine se bo vršil v nedeljo 3. junija v prostorih predsednika. Obenem se bo ustanovil ženski odsek. Na sestanku bo govoril okrožni tajnik tov. Košnik.

Po delavskem taboru na Homcu.

Lepa je misel, da naj delavci kamniškega kraja prirejajo svoja skupna zborovanja na Homcu. Prijazno se dviga iznad ravnine, na kateri leže tovarne, v katerih puščamo svoje moči in svoje življenje. Kdor je pred taborom ugal, kakšna bo udeležba, se je gotovo zmotil. Nad vse pričakovanje je uspela naša prireditelj, toliko zavednega delavstva ni nihče pričakoval. Nihče ne more več trditi, da v našem kamniškem okraju ni zavednega delavstva. In ti so jedro in korenina, iz katere se bo lahko v kratkem času razvilo mogočno delavsko gibanje, ki ne bo brez uspehov.

Res je, da imamo za naše uspešno gibanje mnogo težav, a zavedati se moramo, da so jih imeli povsod in jih povsod imajo. Je že tako, da brez dela in brez žrtve ni uspeha in napredka. Pri nas imamo mnogo delavstva iz kmetijskih hiš, ki jim tovarna daje dostikrat le postranski zaslužek. Mlajši delavci imajo hrano in stanovanje doma brezplačno, zaslužek jim ostane le za obleko in razvedrilo. Ti seveda ne čutijo posebno nasilja, šikan in smešnih plač. Da pa tudi takim dostikrat ni prizanešeno, nam pričajo krače, merniki orehov, kostanja in drugih dobrot, ki jih morajo dati ljudem, ki imajo malo več besede v tovarni. To nas zelo spominja na čase, ko so po sednjih grašččinah bili gospodje in valpeti. Sedaj pa so se iz grašččin in od kmeta preselili v tovarne in spravili nad delavstvo. Pa pustimo žalostne dovte! — Vedno bolj se pa množi število tistih, ki nimajo lastne strehe nad seboj, ki nimajo njivice, ampak samo svoje roke. Kako težko je tem posebno če imajo še družino biti odvisen od vsakodnevne milosti enega ali drugega mojstra in s 700 do 800 Din preživljati in oblačiti kopo otrok in ženo. Ti pač krvavo čutijo, kako potrebna jim je pomoč, kako potrebna močna organizacija, ki edina jih more podpirati in jim pomagati v boljše čase.

Druge težava, ki otežuje napredek delavske organizacije in s tem njene moči je silna razmetanost delavstva. Saj prihajajo v posamezne tovarne ljudje od vseh mogočih strani. In iz posamezne občine hodijo na vse strani. Tako je težko dobiti delavce iz iste tovarne na skupne sestanke, ki so neobhodno potrebni, da delavec zve od svojih zaupnikov, kako in kaj. Poleg tega je pa še v mnogih tovarnah upeljano tudi nočno delo.

S temi težavami moramo računati. Zato se je na shodu slišal glas, naj bi se po vaseh delavci, čeprav iz različnih tovarn, združili v nekatere delavske zveze, ki naj bi nezavedne dramile, kakega izdajavca delavstva javno pokazali ljudem, da ga znajo ceniti in spoštovati. Tako bi se zelo pospeševala strokovna organizacija.

Izmed mnogih lepih govorov je potrebno posebno te misli upoštevati in z njimi računati. Drugoletni tabor na Homcu naj ne bo samo slovesen shod, ampak naj bo zborovanje, ki bo pokazalo naš napredek in nove uspehe. Vsakdo naj se zaveda izreka našega nepozabnega dr. Kreka, da je vsa umetnost uspeha: Začeti in delati je treba! Ne glejmo in ne pričakujmo, kaj bodo storili drugi, glejmo, kaj bomo storili mi sami. Vsak po svojih močeh! Ne bojmo se malenkostnih žrtve za organizacijo in dela za druge. Brez žrtve ni nikjer uspeha!

Tedenske novice.

Slovesna proslava v Ljubljani. Na Vnebohod se je vršila v Ljubljani proslava tridesetletnega škofovanja prevz. dr. B. Jegliča v ljubljanski škofiji. Proslava se je izvršila nad vse slovesno. Ta dan je slovenski narod znova dokazal v polni meri svojo ljubezen in udanost do njega, ki je vse svoje delovanje posvetil v korist svojega naroda. Po slovesni sv. maši so se prevzvišenemu poklonile deputacije, med katerimi so bili tudi zastopniki naših delavskih organizacij.

Pojdimo v nedeljo na Rožnik! Delavstvo Bonačeve kartonažne tovarne v Ljubljani je sklenilo, da pohiti v nedeljo 27. maja jutraj na Rožnik pri Ljubljani, kjer bo ob 8 sv. opravilo. Po sveti maši, katero bo daroval g. kurat Fran Bonač, bo pred cerkvijo v slučaju lepega vremena delavsko zborovanje. Vabimo delavstvo iz Ljubljane in okolice, da

se tej prireditvi in izletu na prijazni Rožnik pridruži. Po zborovanju je prosta zabava. Sodeluje viška godba na pihala »Gradaščica«. Na svidenje!

Smrtna nesreča v tovarni. V tovarni tanina v Belišču pri Osjeku je Štefan Majdanaić natikal na kolo transmisij-ski jermen. Naenkrat pa ga je zgrabilo kolo in ga vrglo s tako silo ob tla, da je bil takoj mrtev.

Podjetjem, ki zaposlujejo inozemce, ter inozemcem se javlja, da je vlagati vse prosnje za zaposlenje inozemcev pri Inspekciji dela, ker je le ta urad kompetenten za reševanje predmetnih prošelj.

Društvo diplomiranih babic. Letos je prevzela blagajniške posle naša odborna gosa Terezija Močan, stanujoča v Ljubljani, Ulica na grad 6. Članice, katere še niste poravnale članarino za leto 1928, prosimo, da isto čim prej nakažejo (Din 30). Neka naša članica se pritožuje, da naše društvo še ni doseglo mesečnih plač za nastavljene babice, kot je to že v Srbiji. Ta očitanja so krivična, ker društvo deluje in moleduje pri vseh oblastvih, da pa še nismo tega dosegle, ni naša krivda. — Odbor.

Opozorilo onim, ki hočejo na Holandsko. Za one, ki bi se mislili izseliti na Holandsko, ni nikakor zadosti, da imajo holandski vizum, temveč morajo: 1. znati nemški jezik, 2. imeti vse listine prevedene na holandski nemški jezik in te listine morajo biti potrjene od holandskega konzula, 3. biti večji dela v premogokopih in 4. imeti od ondotnih premogokopnih podjetij zagotovilo, da dobijo službo. Le pod temi pogoji se je mogoče izseliti tja. Mnogi pridejo tja, ne da bi izpolnili navedene pogoje. Ti reveži ne dobe službe, se potikajo okrog in so v največjo nadlego holandski državi, katera jih kratkoma izžene čez mejo.

Smrtna nesreča. Pretekli teden se je peljal 25 letni tesar Vinko Resman s kolesom z dela iz Bohinjske Bele domov na Gorico. Na klancu blizu Bleda je na ovinku srečal avtomobil in se zadel vanj z vso silo, da je razbil na avtomobilu šipo ter si pri tem zdrobil čelo. Naložili so ga na avto in odpeljali v Radovljico k zdravniku, pa jim je med vožnjo umrl.

Novi desetdinarski bankovci. Iz Pariza so prišli v Belgrad novi desetdinarski bankovci, katere je dala tam tiskati Narodna banka. Bankovci so nekoliko manjši od dosedanjih. V promet pridejo kasneje.

Ženska obsojena na smrt. V Mostaru v Hercegovini je bila obsojena na smrt na večalih 32 letna Stoja Mandičeva, ker je s sekuro umorila Marijo Radulovičovo in jo oropala zneska 3400 Din, nato pa hišo zažgala, da bi zabrisala za seboj vsako sled.

Samoumor. 17. maja je šel pod vlak med Hrastnikom in Zidanim mostom steklarski delavec Podreberšek. Vlak mu je odtrgal glavo.

V apno je padel. Pri apnenici v Rožni dolini pri Ljubljani je bil zaposlen delavec Gregorinčič. Pri tem se mu je ob robu apnenice spodrsnilo in padel je v jamo ter dobil v apnu težke opekline na nogah in rokah. Nahaja se v bolnici.

Ves oblastni odbor izročen sodišču. Oblastna skupščina v Vranji je pri zadnjem zasedanju ugotovila s 17 proti 2 glasovoma, da je oblastni odbor sistematično zlorabljal svojo oblast ter nepošteno ravnal z oblastnim denarjem. Radi tega je sklenila, da se vsi oblastni odborniki izročijo sodišču radi zlorabe uradne oblasti in goljufije. — Še so poštenjaki na svetu!

Pri borzi dela v Ljubljani dobe delo: moški: 1 delavec za izdelovanje opeke, 2 pečarja, 14 rudarjev-kopačev, 1 vrtnar, 1 oblikovalec, 1 kino-operator, 1 klepar, 2 kovinostrugarja, 1 elektromonter, 1 kovač-mojster, 6 žagarjev, 1 ključavničar-inštalater, 1 lesostrugar, 3 jermenarji, 1 sodar, 1 sedlar, ki poseduje obrtni list, 1 tapetnik, starejši, 1 čevljar-mojster s svojo obrtjo, 3 čevljarji za otroške čevlje, 2 krojača za veliko delo, 1 slaščičar ali kavokuhar, 1 delavec za kuhanje malin, 20 zidarjev, 4 pleskarji in soboslikarji, 4 hlapeci, 9 sobarjev za dijaški dom, 17 vajencev. — Ženske: 1 kuharica k orožnikom, 1 kuharica, 1 služkinja, 1 kmečka dekla.

Pri mariborski borzi dela dobijo delo: 4 viničarji, 1 tapetnik (starejša moč), 4 pleskarji, 1 krojač, več vajencev (klobučarske, natakarske, pekovski, slikarske, kovaške, ključavničarske in mizar-ske obrti) in 10 kmečkih dekel, 1 varu-

ška, 2 natakariči, 3 šteparice gornjih del čevljev, 1 prodajalka v trafiko s kavcijo, 1 blagajničarka, 20 šivilj za perilo.

Brezposelnost in stavke v letu 1927.

Inspekcija dela pri ministrstvu socialne politike je zbrala in uredila podatke iz preteklega leta za svoje letno poročilo. V prošlem letu je bilo pod inspekcijo dela 5074 podjetij s 137.491 delavci. Prijavljenih je bilo 8449 nesrečnih slučajev, od teh 135 smrtnih. Delavska stanovanja so razen v Belgradu (!) in Zagrebu v zelo slabem stanju. Posebno gozdni delavci so bili v toku celega leta v slabem položaju. Število parnih kotlov, ki so bili pod nadzorstvom, znaša 8944. Število tarifnih gibanj se je napram letu 1926 povišalo za 80 odstotkov, ravno tako se je zvišalo tudi število stavk. V industriji je bilo 42 štrajkov; največ stavk sploh je bilo v mesecu avgustu. Za gospodarstvo je vsled stavk zgubljenih 8.696.134 Din.

Tujih delavcev je bilo zaposlenih v preteklem letu 12.000, računajoč v to število tudi ruske, bolgarske in baranjske begunce. Število brezposelnih je občutno naraslo in znaša po približnih podatkih okrog 40.000 kvalificiranih in okoli 150.000 nekvalificiranih delavcev.

Glede osnovanja novih podjetij je 1. 1927 precej slabše od leta 1926. Delo je ustavilo znatno število podjetij in to posebno žage in mlini.

To je nekak izvleček iz letnega poročila inspekcije dela, ki so ga priobčili nekateri belgrajski časopisi. Povzeli so gotovo najbolj markantne stvari. Kot se vidi, je izvleček zelo primitiven. Če je tako tudi celotno poročilo inspekcije dela, ki ga pa nimamo pri roki, je očitno, da bo morala Inspekcija dela vložiti mnogo truda v to, da ne bodo tako suhoparna in se omejevala le na suho registriranje statističnih podatkov. Iskati je treba svoje vzornike med Nemci, ki so v tem že daleč naprej in kjer obstoja iz te panoge že cela literatura.

Boj proti alkoholizmu.

Boj proti alkoholizmu dobiva vedno širši obseg. Prva, ki se je z odločno roko postavila alkoholizmu po robu, je bila Severna Amerika. Sicer se tam še vedno bije boj med trezniki in stariji pijanci, vendar prodira protialkoholna misel vedno bolj. Mladina koraka z zastavo naprej.

Po zgledu Amerike bodo sledile druge države. Tako bo po današnjih zgledih Nemčija najkasneje v 10 letih z zakonom prepovedala uživanje alkoholnih pijač. Ze sedaj je med mladino abstinentno gibanje tolikšno, da bodo v dobi enega desetletja razmere dozorele za tak dalekosežen korak.

Tudi nemški veleindustrijalci odobravorajo prepoved alkoholnih pijač kot nujen gospodarski ukrep. S tem, da se omeji uživanje alkoholnih pijač, se bo zvišala delovna, predvsem pa kupna moč vsega naroda. To bo imelo vpliv na industrijo ter vobče na razvoj narodnega gospodarstva. Nemčija je po vojni storila že ogromne stvari tako glede dviga proizvodnje, zboljšanja socialnih in gospodarskih razmer, kakor tudi glede moralnega preporoda nemškega naroda. Nobenega dvoma ni, da bo med takim kulturnim, samozavestnim in življenske moči polnim narodom misel prohibicije dosegla praven uspeh.

Narodnogospodarske posledice prohibicije v Nemčiji bodo pomembne za vso Evropo. Tega se je prva zavedla že sedaj Velika Britanija. Dobro razume, kaj bo pomenila v svetovnem gospodarstvu suha Nemčija. Nemčija je po svojem notranjem svojstvu vse kaj drugega, kakor Zedinjene države, ki so sračje gnezdo sto in sto narodov, vsak z drugo energijo, kulturo in vzgojo. Uspehi bodo v Nemčiji drugačni. Zgled in očitni dokaz je dvig povojne Nemčije kljub reparacijam.

Ako bo hotela Anglija konkurirati Nemčiji na svetovnem trgu, ji bo morala slediti na polju prohibicije. Skušnje v Zedinjenih državah kažejo, da je treba ljudstvo na prohibicijo pripravljati, in sicer skozi daljšo dobo. Le potem je mogoče misliti na uspeh. Prekvasiti je treba mladino. To vzgojno delo pa zahteva desetletje.

Boj proti alkoholu se je v Angliji že pričel. Nekateri angleški časopisi že ne

sprejemajo več oglasov od tveč, ki se pečajo s prodajo alkoholnih pijač. Kdor ima količkaj pojma o tem, kaj pomenja na Angleškem reklama, bo razumel, s kako resnostjo se je javnost pričela boriti proti alkoholizmu in se pripravljati na splošno prepoved alkohola z zakonom. Tudi v parlamentu ima misel prohibicije zaslonbo. Tri četrtine narodnih poslancev angleškega parlamenta so proti uživanju alkohola.

Vse kaže, da postaja boj proti alkoholu ne samo več socialno, ampak že narodnostno vprašanje. Pri Slovencih je boj proti alkoholu bil narodnostno vprašanje že iz vsega početka baš radi tega, ker smo komaj poldrugmilijonski narod. Kakor nam je žal vsakega posameznega Slovenca, če se zgubi v tujini, tako nam je še bolj žal za Slovence, ki jih izgubljamo radi alkoholizma.

Razno.

Jugoslovanske državne dolgove cenijo na 70 milijard dinarjev.

Hercegovini je treba do nove žetve najmanj 600 vagonov žita, da ne bo gladu.

V Vojvodini hmeljarstvo razpada. Kmetje ne sade več hmelja. Če bo šlo tako naprej, pravijo, ne bo v Vojvodini sledu o hmelju.

Naš žitni pridelek leta 1927. je od onega v letu 1926. precej manjši: Pšenice je 20,8% manj, rži 20,6% manj, ječmena 23,8% manj in ovska 20,6% manj. Je bila slaba letina. V Dalmaciji in Hercegovini je lakota.

Državnozbornske volitve v Nemčiji. V nedeljo so se vršile v Nemčiji državnozbornske volitve, pri katerih so dobili socialni demokrati 152 mandatov (prej 131), nemški nacionalisti z dvema manjšima strankama 91 (111), centrum 62 (69), nemška ljudska stranka 44 (51), komunisti 54 (45), demokrati 25 (32), bavarska ljudska stranka 16 (19), go-

spodarska stranka z neko drugo manjšo skupino 31 (17), narodni socialisti 12 (14), krščan. soc. kmetska stranka 13, nemška kmetska stranka 8, Landbund 3, nemška hanoveranska stranka 3, Volksrechtspartei 2, Sächsischer Landbund 2 mandata. — Z volitvami se bomo še pečali.

Francoski parlament po stanovih. No-voizvoljena francoska poslanska zbornica šteje 611 poslancev. Od tega odpade na različne stanove: odvetniškega 137, zdravniškega 43, profesorjev in učiteljev je 46, časnikarjev in pisateljev 55, industrijecev 64, posestnikov 5, notarjev 6, rentnikov 6, trgovcev 26, bankirja 2, diplomat 1, kipar 1, arhitekta 2, inženjerjev 17, uradnikov 29, častnikov 8; delavskemu stanu pripada 36 poslancev in duhovniki so 4. Ostalih 9 poslancev pripada raznim drugim poklicem. Francoska poslanska zbornica ima torej pretežno meščansko obeležje.

Priporočljiv minister. V Angori je bil bivši minister Dženan beg obsojen na en mesec zapora in na denarno globo 170.000 turških funtov. Ta gospod je namreč ponesrečil 170.000 turških funtov. Sicer v drugih državah tudi zmanjka denar, samo da temu ne pravijo ponesrečba in se dotičnim nič ne zgodi.

Za žene in dekleta.

Moko imej vedno le na suhem prostoru. Vlažna moka ni dobra za pecivo.

Nove rjuhe se mnogo bolje operejo, ako jih čez noč namočimo v mrzli vodi.

Revmatizem. Terpentini dostikrat pomaga proti revmatizmu. Na mehko krpo ga nekoliko vlijemo, položimo na boleče mesto in bolečine bodo skoraj gotovo ponehale.

Jajca, katera imajo svetlo lupino, so skoro gotovo stara.

Zamet. Ne vrzite proč ostankov baržuna (žameta), ker se s takimi da vsaka

kovina izborno čistiti, kakor tudi pohištvo itd.

Kadar pereš svileno blago, prideni vodi nekoliko soli in blago bo ohranilo prvotno barvo, pa tudi mehkeje bo.

Ako imaš pri hiši limone, katere so se posušile, naliž v ponev vroče, a ne vrele vode in vanjo naloži limone. Pusti tako na kraju peči, kjer ne more vreti, dve uri. Nato pa pusti shladiti limone v isti vodi. Limone bodo kot sveže.

Kadar izprazniš zaboj za smeti in odpadke, zaži v zaboju časopis. S tem zamoriš bacile.

Za kratek čas.

Vljuden soprog. Ona piše: »Sedaj, ko sem štiri tedne tu v kopališču, tehtam le še polovico. Kako dolgo naj še ostanim tu?« — On odgovori: »Še štiri tedne...«

Pogovor med postopači-tatovi. Prvi: »Vse bi bilo dobro pri našem kšeftu, le to je nerodno, da so včasih kot nagrada za naše delo komu prisojene vislice!« — Drugi: »To je dobro! Misli si, da bi tega ne bilo, to bi bilo toliko tatov, da bi mi pošteni »rokoodelci« ne imeli prav nobenega dela.«

Pri optiku. »Kako vidi vaš mož z očali, ki jih je kupil pri meni?« — »Prav dobro, samo boji se, da bi jih ne razbil. Zato vzame vedno steklo iz njih preden jih natakne na nos.«

Tudi govornik. Volivci vprašajo svojega poslanca: »Kdaj ste pa že kaj govorili v zbornici? V časopisih nismo še nikoli našli na vaše ime med govorniki!« — »Prijeteljji moji, zdaj vidim, da ne znate še časopisov brati. Ali še niste nikdar opazili med govori pripomb: »Ropot v zbornici! Šum in vpitje!« Takrat sem vedno tudi jaz govoril.«

Od peresa živi... V kavarni sta sedela dva pisatelja. Enemu gre zadnji čas zelo slabo. »No, kako ti gre? S čim se preživljaš?« ga vpraša prijatelj. — »Še vedno s peresom,« mu odvrne. — »Tako? A pravzaprav kaj pišeš?« — »V Ameriko pisarim sorodnikom, da mi gre zelo slabo in me naj podpirajo.«

Kakor se vzame. Učitelj: »Kako je dvojina od otrok?« — Učenec: »Dvojčka...«

Po domače. »Kje si pa spoznala svojega drugega moža?« — »Na čisto preprosto način: Mojega prvega moža je z avtom povozil.«

Žena priliznjeno možu: »Ali si že videl, kako krasen in modern slammik ima gospa Hočevarjeva, čeprav je njen mož samo le zvaničnik?« — Mož: »Ne, ne spodobi se, da bi se višji činovnik oziral po klobukih zvaničniških žena.« — Žena: »Oh ti neolikanec, da bi jaz vsaj tebe ne bi bila nikoli spoznala!«

Po tivolskem drevoredu sta se sprehajala in malo govorila. Ona: »Oh, kako ptički lepo pojo!« — On: »Da, spomlad je v deželi, ptički se ženijo in so veseli.« — Ona: »Mhm! Kdaj boš pa kaj ti začel peti?«

Oče: »Gospod učitelj mi že zopet piše, da te že tri dni ni v šolo, da si zanikern in nad vse len otrok, iz katerega ne bo nikoli kaj prida.« — Sinko: »Atek, ne verjemite vsega, če izostajam iz šole, ni to nikaka lenoba, temveč nepremagljivo razredno sovraštvo.«

V menažeriji. Ravnatelj hlapcu: »Če le še enkrat pozabite zapreti levjo kletko, vas takoj odpustim. Le pomislite, kako lahko nam pri sedanji tatinski epidemiji kdo ukrade kakega leva!«

Vrednost denarja. Za 100 nemških mark dobiš 1358.50 Din, za 100 lir 298.25 Din, za 1 dolar 56.75 Din, za 100 francoskih frankov 222.75 Din, za 100 češkoslovaških kron 168 Din, za 100 šilingov 798 Din.

Vsak zaveden somišljenik je član

I. delavskega konzumnega društva v Ljubljani.

Vsaka varčna gospodinja kupuje vse pri svoji lastni zadrugi. --- Vsak dober računar more izračunati, da se kupi najceneje v našem konzumu.

Slavko Savinšek:

21

Milica otrok bolesti.

V to Miličino obupno razmišljanje je prišlo drugo pismo. Še bolj je vztrepetalo nesrečno dekle ob njegovem sprejemu, kot ob prvem pisanju. Bilo je pismo kratko, toda toliko prošnje je bilo v njem, toliko hrepenenja po sreči, toliko udanosti in ponižnosti, da so Milico obile solze, ko je je prebrala. In še bolj ji je šlo v spomin ko prvo. Vsaka beseda je žgala v njeno dušo, vsaka ko cel plamen, prva bolj pekoča od druge. Milica se pa še ni mogla odločiti, še ni mogla tvegati odgovora.

O, kako so bile tiste noči strašne, kako je gorelo iz pisma vanjo:

... Ne morem ne delati ne misliti drugega kakor samo na Vas, gospodična! Vedno ste mi pred očmi...

In zopet:

... Kadarkoli vstopi pismonoša, mi klecnejo kolena, obraz mi prebledi, ker sem samo pričakovanje. In ko vidim, da ni nič, da ni tega, česar pričakujem, mi je, da bi zahteval na glas od bolesti!

A, kako to peče v dušo, kako boli! Ko bi mu vendar najraje pisala, naj pride, naj jo poljubi, naj jo vzame, ker je njegova; ne, hitela bi sama k njemu, pogledala mu v oči in mu dejala kar hitro, ne da bi pomislila, njegove besede čakala: moj dragi!

Zopet je goreče prosila zdravnika, ko je bila pri preiskavi, naj jo reši, naj jo ozdravi. Komaj jo je utolažil zdravnik. Siloma je vzdržala še en teden.

Pa je prišlo novo pismo. Še obupnejše od prejšnjega. V njem je stalo:

... Komaj se zmagujem, da ne pustim vsega in ne pridem k Vam, gospodična! Ko bi klečal pred Vami, objel Vaša kolena, poljubil tla, ki na njih stoji Vaša nogica, o, gospodična, bi se me morali usmiliti!...

Preveč je bilo vse to za Milico. Njene nogice, njena kolena bi objel! Njeni pohabljeni nogi? O, to že preveč boli!

Da bi vsaj koga imela, ki bi mu zaupala svojo pekočo bol, ki bi ga za svet vprašala, mu svojo dušo odkrila! Pa koga naj? Mater? O, mati imajo preveč drugih skrbi, mati imajo preveč brige z drugimi, ne utegnejo o vsem tem razmišljati. Oče? Ah, oče, ki mu obup že iz oči gleda, ko vidi trpeti hčer, pa niti vzroka ne ve, ga komaj sluti! Da bi mu še večjo bol prizadejala? Ne, ne, tega ne more! Drugega pa nima, nikogar nima na tem božjem svetu.

Molitev? Milica! Joj, koliko je že premolila te dni, te noči! Kako prosila na kolenih Marijo, koliko prejokala pred Križanim. Pa je noče uslišati, neče ji dati utehe, ne nasveta, ne sklepa, ki bi jo umiril.

K zdravniku se zateče Milica v svoji skrajni stiski. Ob prvi ordinaciji mu vsa v solzah izpove vso svojo bol. Dobri doktor jo tolaži:

»Gospodična, saj ni tako hudo! Glejte, mo-goče ozdravite, če boste pazili nase. Saj ste sicer krepki! Lahko imate otroke, lahko ste dobra žena, dobra mati. Če Vas res tako ljubi, Vas ne bo zapustil radi te hibe, čeprav bi bila neozdravljiva. — A jaz imam še vedno upanje, da vsaj za silo ozdravite. Vsaj toliko, da hiba ne bo toliko vidna. Razumem, težko je možu, ki ljubi lepoto, kot slutim in vidim, da bi ga ne omajala taka stvar. Ali, kot sem rekel: če ljubi resnično, bo šel preko tega!«

In ko Milica še vedno stoji pred njim vsa v solzah, ne vedoča, kaj bi in kako, ji svetuje:

»Odgovorite mu, pišite vse natančno in mu razložite. Povejte, da vam dajem jaz upanje. In če bo odnehal po vsem tem, boste vsaj vedeli, da Vas ne ljubi prav in Vam ne bo treba žalovati za njim!«

Da, da, dobri doktor, tebi je lahko govoriti, ko pa ne veš, kako si Milica sama želi ljubezni, kako so ji šle globoko v dušo te oči!

A vendar je dal vsaj nado tolažbe Milici, vsaj toliko, da se je odločila pisati njemu, ki jo ljubezni prosi in mu prikrito povedati svojo nesrečo.

Morda jo bo razumel, morda jo ljubi tako močno, morda... Ah, upanje, upanje!

In je pisala Milica:

Velecenjeni gospod!

Oprostite, dolgo sem Vas pustila čakati, nisem odgovorila na Vaša pisma! Ni moje odlašanje vsled tega morda, ker bi se ne bila mogla odločiti k ljubezni. O, ljubim Vas tudi jaz, kot Vi mene, od onega dne, ko sem Vas prvič videla. Prvič ljubim v življenju. Do zdaj ga ni bilo moškega, ki bi bil vreden čiste, prave ljubezni. V Vas imam vero in zaupanje. Zdi se mi, da Vaše oči ne morejo lagati! Preveč so mi segle v dušo! Zato Vas ljubim, ljubim tudi jaz!

Drug je vzrok. Vi me ne poznate, Vi ste me videli samo za kratek čas. Tako niste mogli opaziti, da me bole noge. Zdravim se zdaj in zdratnik pravi, da ozdravim, samo precej časa bo to trpelo. Vidite, zato Vam toliko časa nisem hotela odpisati, dokler mi zdravnik ni dal določenega odgovora na moje vprašanje.

Lepoto ljubite na meni, čeprav nisem lepa. In zato bi Vas užalila bolezen, bi Vas odbila. Povem Vam raje, preden je prepozno. Če kljub tem mojim pojasnilom še vedno vztrajate pri svoji ljubezni, potem pozdravljeni! Prosim pa Vas, bodite mi odkriti, ne dajte, da bi me varale Vaše oči, ki imam toliko vere vanje.

Pričakujem težko Vašega odgovora!

Iz dna duše Vas pozdravlja

Milica.

Tako je pisala Milica. Ko je pismo oddala v poštni nabiralnik, je imela ustnice suhe od notranjega vznemirjenja. Potem je za čas prišel nekak mir vanjo. Za par ur. Ali z nočjo se je zopet začelo. In tako gre zdaj par dni, vsak dan huje. Bolest, hrepenenje raste, raste radost, upanje, in noč obupa seza s krempelj v njeno dušo. Ali upanje je še vedno živo. Še vedno cvete in poganja. Vsako jutro znova, vsak večer. — Le upaj, Milica, le upaj! Saj upanje daje življenje življenju, Milica!